
Vilda djur och tamboskap i spårområdet

Innehåll

1. Syfte	2
2. Omfattning	2
3. Definitioner och förkortningar.....	3
4. Vilda djur och tamdjur i spårområdet	4
4.1 Renvarning	4
4.2 Planerad flytt av större renhjordar	4
4.3 Aktiviteter vid djurpåkörning	4
4.3.1 Processbeskrivning.....	4
4.3.2 Anmälan om påkört djur.....	5
4.3.3 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda vilda djur.....	5
4.3.4 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda tamdjur (exklusive renar)	6
4.3.5 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda renar.....	7
5. Ansvarsförhållanden	7

1. Syfte

Inlandsbanan AB har ett tydligt mål att reducera antalet påkörda renar och att skapa tydliga rutiner så att onödigt lidande inte åsamkas påkörda djur. Inlandsbanan AB för en detaljerad statistik som redovisas årligen till Sametinget. Av statistiken framgår för varje påkörning bland annat vilket tåg, felanmälningensnummer, hastighet, renvarningar, siktförhållanden som vegetation/kurvor/raksträckor som rådde vid påkörningsplatsen.

Syftet med denna rutin är att kvalitetssäkra hanteringen av djur efter eller inför risk för kollisioner med spårburna fordon i eller vid statens spåranslagning - Inlandsbanan.

Syftet med denna rutin är också att leva upp till de lagkrav som gäller kollisioner mellan djur och fordon på väg och järnväg. De viktigaste lagkraven är:

- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2014:43, sakn. K14). Föreskrifterna reglerar hantering av djurkadaver och befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.
- Djurskyddslag (SFS 2018:1192). Lagen ställer krav på att skadade tamdjur ska ges nödvändig vård eller avlivas omedelbart.
- Järnvägstrafiklagen (SFS 2018:181). Lagen ställer krav på att infrastrukturförvaltare ska ersätta djurägare vars tamdjur körts på av tåg.
- Jaktlagen (SFS 1987:259) och Jaktförordningen (SFS 1987:905). Enligt 26 § i Jaktlagen och 40 § i Jaktförordningen måste en sammanstötning mellan motor- och spårfordon och björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, utter, vildsvin, mufflonfår och örn rapporteras till polisen, som därmed kan vidta de åtgärder som behövs för att viltet ska kunna spåras upp och om nödvändigt avlivas. Trafikverket måste således utan dröjsmål anmäla djurpåkörning av ovanstående arter på väg och järnväg till polisen som tar beslut om åtgärder för att eftersöka och/eller avliva skadat vilt.

2. Omfattning

Rutinen omfattar tamdjur samt allt vilt enligt 40 § Jaktförordningen: björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, utter, vildsvin, mufflonfår och örn.

Rutinen vänder sig i första hand till personal som är utsedd att hantera djur efter kollisioner med spårbundna fordon. Rutinen gäller också för personal som kör på djur, uppmärksammar att djur har körts på eller uppmärksammar levande djur nära spårområdet som löper stor risk att bli påkörda. Rutinen beskriver även principer för utfärdande av renvarning.

All entreprenadpersonal och förare av järnvägsfordon ska för att få arbeta/köra på Inlandsbanan AB järnvägsanläggningar genomföra den obligatoriska digitala utbildningen om rennäringen och denna rutin. Även tågklarare vid Inlandsbanan AB ska genomföra utbildningen.

Tillgången till felavhjälpare samt att de tillämpar detta dokument, regleras genom entreprenadkontrakt. Järnvägsföretagares skyldighet att anmäla påkört djur regleras genom trafikeringsavtal.

3. Definitioner och förkortningar

Spårområde

Område på eller invid Inlandsbanan AB järnvägsnät som utgörs av säkerhetszonen och banvallen till närmaste dikesbotten på ömse sidor. Saknas dikesbotten så utgör enbart säkerhetszonen spårområde.

Säkerhetszon

Utrymme som sträcker sig minst 2,2 meter från närmaste räl och ska vara hinderfri för spårbunden trafik. Säkerhetszonen får inte beträdas av ej behöriga/utbildade personer.

Renvarning

Varningsmeddelande för renförekomst på en angiven plats eller sträcka som via körorder meddelas förare av spårbundet fordon som ska passera den angivna platsen eller sträckan.

Trafikcentral

Trafikverkets trafikcentral (TC)

Drifttekniker

Person på TC som tar emot anmälan från tågklarare (tkl) om kollision mellan spårbundet fordon och djur, samt sköter kommunikation med polis och entreprenör.

Tågklarare

Person som övergripande övervakar och leder trafikverksamheterna för olika geografiska sträckor av spåret.

Felavhjälpare

Person, som arbetar för Inlandsbanan AB underhållsentreprenör med uppgift att avhjälpa incident och tillbud med djurpåkörning på järnvägen. I arbetsuppgifterna ingår även att ansvara för arbetsmiljö och säkerhet vid arbete/åtgärder i spårområdet.

Tamdjur

Djur som ägs och hålls av människa. Som tamdjur räknas nötboskap, häst, gris, får, ren, get, hund, katt och höns.

Vilt som tillfaller staten

33 § Jaktförordningen.

Arterna björn, varg, järv, lo, myskoxe, fjällräv, utter, valar, fiskgjuse, bivråk, tornuggla, hökuggla, berguv, fjälluggla, lappuggla, slaguggla, rördrom, lunnefågel, salskrake, svarthalsad dopping, skärfläcka, gråspett, vitryggig hackspett, mellanspett, kungsfiskare, blåkråka, härfågel, sommargylling, fjällgås, skrântärna, svarttärna, storkar, örnar, glador, falkar och kärnhökar som omhändertas, påträffas dött eller dödas när sådant djur är fredat, tillfaller staten.

34 § Jaktförordningen

Om en älg eller hjort har skadats av någon annan orsak än påskjutning och till följd av detta dött eller avlivats under fredningstid, får djuret behållas av jakträttshavaren, om denne har hjälpt till med att vid behov spåra och avliva djuret eller ta hand om det.

4. Vilda djur och tamdjur i spårområdet

4.1 Renvarning

- Underlag för utfärdande av renvarning erhålls från förare av spårbundna fordon och/eller samebyarna. Infrastrukturförvaltarens beredskap "IBAB beredskap" (070-455 69 55) begär renvarning hos Trafikverkets trafikledningscentral. IBAB beredskap meddelar till samebyn när ny renvarning är upprättad hos Trafikverket.
- Underlaget ska innehålla uppgifter om berörda trafikplatser, mellan vilka kilometertal varningen ska gälla och mellan vilka datum och tid renvarningen ska vara aktiv.
- IBAB beredskap informerar berörd banförvaltare med kopia mottagare av mejlet till tågledningen.
- Renvarning utfärdas för en tidsperiod upp till 72 timmar. Om utfärdad renvarning inte förlängs eller ändras så upphör den att gälla efter 72 timmar. Renvarningen kan förlängas på samebyns initiativ.
- Renvarning kan i särskilda fall kombineras med hastighetsnedsättning om så bedöms erforderligt, exempelvis vid "hot-spots" eller stora ren ansamlingar. Detta bestämmer respektive berörd banförvaltare.
- Förare av spårbundna fordon erhåller löpande aktuell information för renvarning via körorder.

4.2 Planerad flytt av större renhjordar

Vid flytt av större renhjordar över Inlandsbanan ska A-skydd anordnas.

Detta ska planeras minst tre (3) arbetsdagar innan passage över banan ska ske, i samråd med Banförvaltare för berörd sträcka.

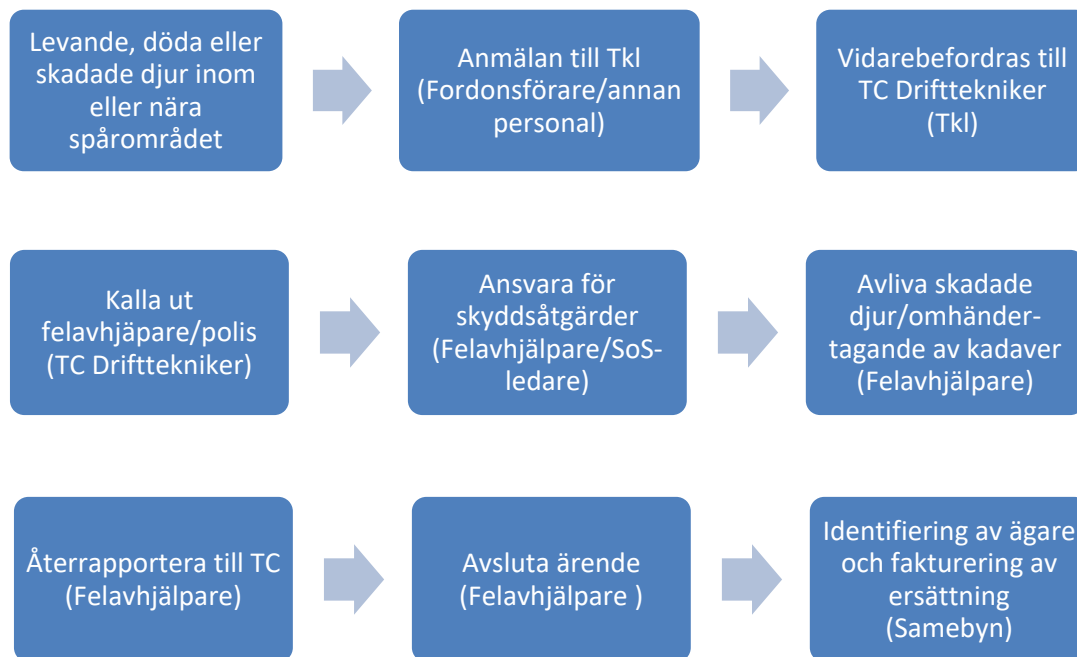
Representant för samebyn tar kontakt med Banförvaltaren under kontorstid, helgfri måndag-fredag klockan 7-17. Vid samrådet skall man planera in lämplig tidpunkt för passage med hänsyn till tågtrafiken på banan.

Banförvaltare är:

Mora-Brunflo	Thomas Granat 020-288 06 05
Östersund-Storuman	Anders Persson 070-396 16 06
Storuman-Gällivare	Jonas Andersson 070-288 44 02

4.3 Aktiviteter vid djurpåkörning

4.3.1 Processbeskrivning

4.3.2 Anmälan om påkört djur

Anmälan om påkört djur görs till tågklarerare ansvarig för den aktuella platsen/sträckan och som vidarebefordrar informationen till driftteknikern på TC, telefon 010-1274024.

Följande uppgifter ska anges vid anmälan till tågklareraren:

1. Plats för olyckan angiven så exakt som möjligt med närmaste driftplats och med kilometerangivelse. Noggrannhet i angivelse underlättar felavhjälparens arbete.
2. Uppgift om vilket sorts djur som blivit påkört.
3. Antal djur som är inblandade (både påkörda och som i övrigt finns på platsen)
4. Djurets/djurens tillstånd, dvs om de är döda, skadade eller om tillståndet inte är känt
5. Om djuret finns kvar i spåret.
6. Om det inte är kvar, vilket håll försvann det åt, dvs höger eller vänster i tågets körriktning.
7. Vid anmälan till tågklarerare om renpåkörning, skall föraren uppge om det är "1 ren" som är påkörd eller om det är "flera renar". Vid flera påkörda renar anges även ett uppskattat antal djur. Iakttagelser för vaja med kalv rapporteras också.

4.3.3 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda vilda djur

- Drifttekniker på TC kontaktar polisen som tar över den fortsatta hanteringen. Alla djur, med undantag för renar ska omhändertas av de resurser som polisen tar ut för eftersök.

- Drifttekniker kan larma ut felavhjälpare/SoS-ledare efter samråd eller begäran från polis/eftersöksjägare.
- Då anmälan görs om påkört djur och föraren inte konstaterat att det är dött, ska det uppfattas som skadat men vid liv.
- För kadaver av vilt som tillfaller staten svarar Polisen för hanteringen
- Vid misstanke om att djuret dött av en allvarligt smittosam sjukdom (epizootisjukdom) ska polisen och Statens Veterinärmedicinska Anstalt kontaktas.
- Kadaver av dött vilt som inte tillfaller staten, och som inte har något jakträttsligt värde, vilket avgörs av markägaren, transporteras till en förbränningsanläggning om följande omständigheter råder:
 - o stor ansamling av kadaver
 - o närhet till plankorsning
 - o närhet till tätbebyggt område eller odlad mark
 - o närhet till populära frilufts- och rekreationsområden
- Kadaver av dött vilt som inte tillfaller staten och som inte misstänks vara smittat med någon sjukdom, kan om inte ovan omständigheter råder läggas ut i naturen. Kadavret ska då läggas på tillräckligt långt avstånd från spåret, ca 15 m, så att rovdjur och rovfåglar som lockas av kadavret inte riskerar att i sin tur bli påkörda.

4.3.4 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda tamdjur (exklusive renar)

- Om levande, skadade eller döda tamdjur finns inom eller nära spårområdet ska driftteknikern kalla ut felavhjälpare till platsen.
- Då anmälan görs om påkört djur och föraren inte konstaterat att det är dött, ska det uppfattas som skadat men vid liv.
- Är djuret skadat ska felavhjälparen om möjligt, identifiera och kontakta djurägaren eftersom det är djurägarens ansvar att ta hand om sitt skadade djur.
- Via Jordbruksverkets kundtjänst 0771-223 223 kan djurägare av nötboskap, gris, får och getter spåras med hjälp av uppgifter på djurens öronbrickor. Detta utförs av felahjälparen.
- Om djurägaren inte kan spåras ska felavhjälparen underrätta polisen. Felrapportens ID-nummer anges vid telefonsamtalet. Polisen ansvarar för att hjälpa till med att identifiera och meddela djurägaren, men också att transportera djuret till veterinär. Om felavhjälparen själv har möjlighet att transportera det skadade djuret till veterinär är det viktigt att veta att det endast är distriktsveterinärer som har skyldighet att ta emot ett skadat tamdjur.
- Påträffas tamdjur så skadade att det behöver avlivas omedelbart får en veterinär eller polis, och i brådskande fall någon annan, genast avliva djuret. Detta enligt 9 kap. 4 § Djurskyddslagen (2018:1192). Innan avlivning ska djurets tillstånd om möjligt dokumenteras genom fotografering, detta för att styrka handlingen vid eventuell tvist med djurägaren. Är djurets tillstånd svårbedömt avlivas inte djuret förrän djurägare eller veterinär har godkänt det på plats.

- Felavhjälparen kontaktar, om möjligt, djurägaren som ansvarar för att ta hand om sitt döda djur. Är djuret kvar inom spårområdet ska SoS-ledare vara kvar på plats och ansvara för de skyddsåtgärder som krävs under tiden som djurägare vistas inom spårområdet.
- Kadaver av tamdjur som inte tas om hand av av djurägaren transporteras till förbränningsanläggning av felavhjälparen.

4.3.5 Omhändertagande (felavhjälpning) av skadade eller döda renar

- Om levande, skadade eller döda renar finns inom eller nära spårområdet ska driftteknikern kalla ut felavhjälpare till platsen.
- Då anmälan görs om påkörd ren skall renar uppfattas som skadade men vid liv i alla lägen.
- Felavhjälpare ska i sin Ofelia-rapport ange GPS-koordinater och eller km + m för platsen där påkörda renar återfinns.
- Vid behov kan felavhjälpare kontakta berörd sameby. Härvid ska GPS-koordinater eller km + m för platsen där påkörda renar återfinns rapporteras till respektive sameby. Felavhjälpare kan proaktivt efterfråga stöd från berörd sameby avseende omhändertagande av flera renar. Separat kontaktlista finns upprättad som bilaga till denna rutin.
- Felavhjälpare ska särskilt uppmärksamma om påkörda vajor har diande kalvar.
- Felavhjälpare ska även rapportera när påkörd ren inte kan återfinnas.
- Skadade och döda renar inom säkerhetszonen (2,2 m ut från räl) får endast hanteras av felavhjälpare (av trafiksäkerhetsskäl).
- Skadade djur utanför säkerhetszonen men inom järnvägsfastigheten som upptäcks av felavhjälpare avlivas också av denne.
- Ansvar för att avliva djur utanför järnvägsfastigheten åvilar annars i övrigt respektive berörd sameby.
- Om renarna har blivit massakrerade eller där flera djur är inblandade och identifieringen är omöjlig ska berörd sameby kontaktas för att reda ut hur många djur som blivit påkörda.
- Efter att renen avlivats ska öronen avlägsnas så att de hänger samman, paketeras tillsammans med rapport, datum, sträcka, kilometer och antal på särskild blankett. Halsband, sändare och/eller bjällror ska medfölja respektive öron.
- Öronen förvaras i frysbox efter överenskommelse med Inlandsbanans banförvaltare som samordnar med renägareföreträdare för identifiering. Öron ska överlämnas för identifiering, i samråd med identifieraren efter skadetillfället.
- Renägareföreträdare fyller i blankett för utbetalning och lämnar till respektive ansvarig banförvaltare alternativt fakturerar elektroniskt till Inlandsbanan AB.
- Kadaver av enskild ren ska avlägsnas från spårområdet av felavhjälparen så att risk för påkörning av andra djur som uppehåller sig vid kadavret undviks.
- Kadaver av flera renar ska bortforslas av felavhjälparen och destrueras.

5. Ansvarsförhållanden

Infrastrukturchefen ansvarar för innehållet i detta dokument samt ansvarar för att dokumentet delges till berörda parter.

Samordnare för rennäringsfrågor är banförvaltare Jonas Andersson.

Ansvarig banförvaltare för sträckan:

Mora-Brunflo Thomas Granat

Östersund-Storuman Anders Persson

Storuman-Gällivare Jonas Andersson